

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Август 2011 година

Скопје, Октомври 2011 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Август 2011 година

- Раст на индустриското производство во август 2011 година во однос на август 2010 година од 0,9%;
- Негативна стапка на инфлација од 0,1% на месечно ниво и надолен тренд на годишната стапка на инфлација, која во август изнесува 3,6%;
- Годишен раст на физичкиот обем на извозот во првите осум месеци од 2011 година од 3,5%, со висок номинален вредносен раст од 31,1% и раст на увезените количини на стоки од 12%, со вредносен номинален раст од 27%;
- Раст на вкупните приходи во Буџетот од 3,9%, и на вкупните расходи од 7,8% во првите осум месеци од 2011 во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 9.225 милиони денари (2,0% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 6.584 милиони денари (1,4% од БДП);
- Раст на вкупните кредити кон приватниот сектор од 7,9% на годишна основа, со истовремен раст на вкупниот депозитен потенцијал на банките од 12,4%;
- Намалување на бројот на регистрирани невработени лица за 6,8% во август 2011 година споредено со истиот месец лани.

1. Реален сектор

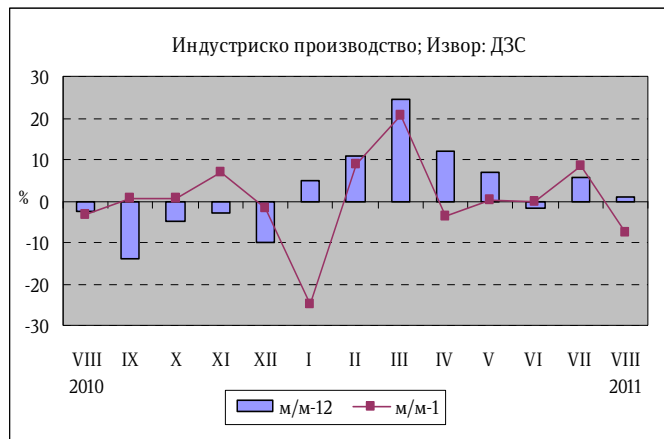
Индустриско производство

Во август 2011 година индустриското производство забележа раст од 0,9% во споредба со август 2010 година. Анализирани по сектори продолжи позитивниот тренд во секторот Преработувачка индустрија со стапка на раст од 3,1% на годишна основа, што е од особено значење поради високото учество од 83,7% на овој сектор во индустриското производство. Во секторот Рударство и вадење на камен регистриран е пад од 8,9%, а секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа пад од 12,9%.

Индустриско производство (во %) - август 2011 година			
	м/м-12	м/м-1	I-VIII 2011
			I-VIII 2010
Вкупно	0,9	-7,6	7,5
Рударство и вадење камен	-8,7	-10,2	7,3
Преработувачка индустрија	3,1	-7,5	11,3
Снабдување со ел. енергија, гас пареа и климатизација	-12,9	-6,8	-12,8

Извор: ДЗС

Во рамки на преработувачката индустрија позитивен годишен раст е регистриран кај 11 од 23 гранки кои сочинуваат 47,3% од индустриското производство, при што, значаен раст е забележан кај две од трите носечки гранки со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Така, раст од 37,9% е остварен кај Производството на метали и 13,3% кај Производството на облека, додека кај Производството на прехранбени производи остварен е пад од 6,3%. Висок раст од 301,9% и 83% е остварен кај Производство на останата опрема за транспорт и кај Производство на електрична опрема, соодветно. Најголем позитивен придонес во годишниот раст на индустриското производство во август 2011 година има Производството на метали (4,3 п.п.), а најголем негативен придонес има Производството кокс и рафинирани нафтени производи (-1,8 п.п.).

Индустриското производство во август 2011 година во однос на јули 2011 година забележа пад од 7,6%. Секторската анализа укажува дека пад на производството има во сите сектори. Така, секторот Рударство и вадење камен забележа пад од 10,2%, Преработувачката индустрија од 7,5% и секторот Снабдување со електрична енергија, гас пареа и климатизација од 6,8%. Десезонираниот месечен раст на индустриското производство во август 2011 година изнесува -4,3%, што укажува на негативни сезонски ефекти во индустријата во август.

На кумулативна основа индустриското производство во периодот јануари – август 2011 година во однос на истиот период од 2010 година регистрира раст од 7,5%. Секторот Преработувачка индустрија забележа висок раст од 11,3%, секторот Рударство и вадење на камен забележа раст од 7,3%, додека секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација бележи пад од 12,8%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во август 2011 во однос на август 2010 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Капитални производи 55%, Интермедијарни производи, освен енергија 9,9% и Трајни производи за широка потрошувачка 3,8%. Пад на производството е регистриран кај групите Енергија 21,1% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 3,1%.

На месечно ниво податоците за индустриското производство по наменски групи во август 2011 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Капитални производи од 11,2% и Интермедијарни производи, освен енергија 10,9%. Намалување на производството е регистрирано кај групите: Трајни производи за широка потрошувачка 58,9%, Нетрајни производи за широка потрошувачка 16,3% и Енергија 12,6%.

Анализирано по наменски групи на кумулативна основа во периодот јануари – август 2011 година во однос на истиот период од минатата година раст забележаа следните групи: Трајни производи за широка потрошувачка 90,7%, Капитални производи 50,5%, Интермедијарни производи освен енергија 9,3%, и Нетрајни производи за широка потрошувачка 5,6%. Групата Енергија забележа пад од 10,4%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Тековната економска состојба на деловните субјекти во август 2011 година бележи подобрување во однос на претходниот месец и континуиран нагорен тренд во последните девет месеци. Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е поповолна во однос на претходниот месец, како и во однос на август 2010 година, при што подобрувањето се должи и на домашните и на странските порачки.

Во август 2011 година оценката за обемот на производство во изминатите три месеци бележи подобрување во однос на јули 2011 година, како и во однос на август 2010 година.

Во август 2011 година, очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни во однос на претходниот месец, додека во однос на август 2010 година очекувањата се значително поповолни, што укажува на понатамошни позитивни перформанси во преработувачката индустрија, што треба да се ефектуираат во наредните месеци.

Во однос на бројот на вработените, очекувањата во август 2011 година за наредните три месеци се исти како и минатиот месец, додека во однос на август 2010 година очекувањата се значително подобрени .

Просечното искористување на капацитетите кај деловните субјекти во август 2011 година изнесува 62,2%, што претставува зголемување во однос на претходниот месец кога изнесуваше 61,3%. Споредено со август 2010 година, искористеноста на капацитетите е повисока за 0,9 п.п.

Во август 2011 година залихите на сировини и репроматеријали, како и тековните набавки на сировини и репроматеријали, се под и околу нормалата. Залихите на готовите производи се зголемени во споредба со претходниот месец. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, просечните набавни цени на инпутите и продажните цени на готовите производи се очекува да се намалат.

Според оценките, најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во август 2011 година имаат следните фактори: недоволна странска побарувачка со 20,9%, недоволна домашна побарувачка со 19%, финансиските проблеми со 12,0% и недостиг на квалификувана работна сила со 11,3%.

Во август 2011 година, помал број од деловните субјекти ја посочиле недоволната странска побарувачка како ограничувачки фактор во однос на јули 2011 година, како и во однос на истиот месец минатата година. Кај останатите фактори нема позначајни промени.

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во август 2011 година во однос на август 2010 година забележа зголемување од 2,3%. Секторската анализа укажува на зголемување на бројот на работници на годишно ниво во сите сектори.

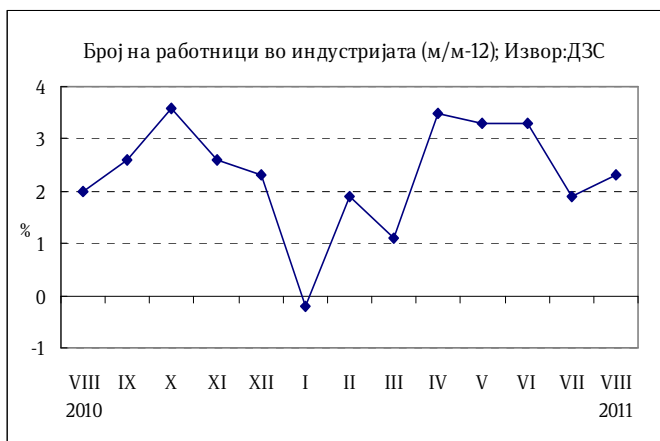
Во секторот Рударство и вадење на камен остварен е раст на бројот на работниците од 3,7%, како резултат на високиот раст од 6,7% во гранката Вадење на јаглен и лигнит и раст од 6,2% во гранката Вадење на други руди и камен. Во гранката Вадење на руди на метал регистриран е раст од 0,3%.

Во секторот Преработувачка индустрија регистриран е раст на бројот на вработени од 2,0%. Во рамки на Преработувачката индустрија, на годишно ниво висок раст на бројот на работници е регистриран во гранките: Производство на машини и уреди од 24,5%, Производство на метали од 10,7%, Производство на кожа од 7,0% и Производство на гума и пластични маси од 6,4%. Бројот на работници во секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пара и климатизација забележа раст од 4,1%.

На кумулативна основа во периодот јануари – август 2011 година во однос на истиот период од 2010 година бројот на работници во индустријата забележа

раст од 2,1%, при што секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа раст од 3,9%, секторот Рударство и вадење камен забележа раст на работниците од 3,4% и секторот Преработувачка индустрија од 1,7%.

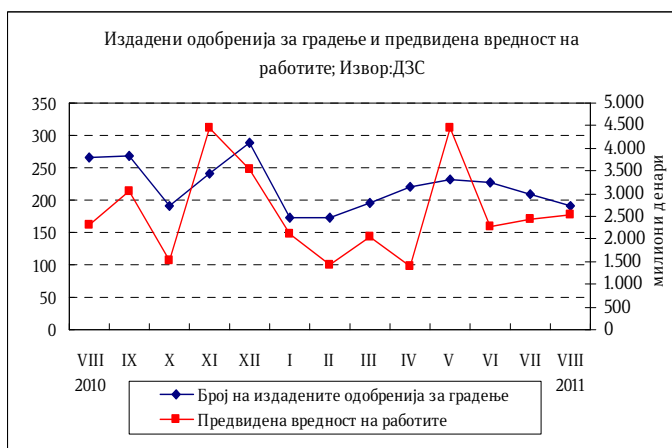
Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи на годишно ниво во август 2011 година покажуваат зголемување на бројот на работници кај групите: Енергија 3,5%, Капитални производи 3,4%, Нетрајни производи за широка потрошувачка 2,4%, Интермедијарни производи, освен енергија 1,8%, додека пад од 1,5% е регистриран единствено кај групата Трајни производи за широка потрошувачка.

На кумулативна основа во периодот јануари – август 2011 година во однос на истиот период од 2010 година, податоците за бројот на работниците во индустријата по наменски групи покажуваат дека зголемување на бројот на работници бележат групите: Капитални производи 4,4%, Интермедијарни производи, освен енергија 3,4%, Енергија 3,0% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 0,9%, додека пад од 1,4% е регистриран кај групата Трајни производи за широка потрошувачка.

Број на издадени одобренја за градење и предвидена вредност на објектите

Предвидената вредност на објектите анализирана според бројот на издадени одобренја за градба изнесува 2.520 илјади денари во август 2011 година и истата бележи зголемување во однос на август 2010 година, како и во однос на јули од истата година (9,8% и 3,1% респективно). Доколку пак се спореди кумулативниот износ во периодот јануари-август 2011 година со истиот период од 2010 година, повторно се забележува зголемување на предвидената вредност на објектите од 24,4%.

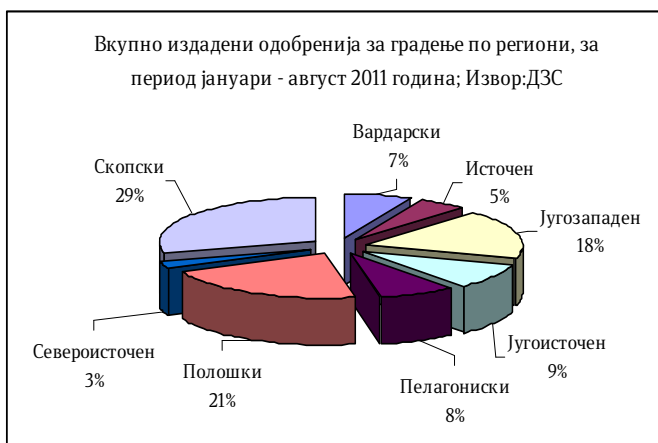

Анализирано на годишно ниво, во првите осум месеци од 2011 година се забележува намалување на бројот на издадени одобренја за градење за 13,2%, споредено со истиот период од минатата година.

Во август 2011 година издадени се 191 одобрение за градба, што е намалување на издадените одобренја за 28,5% во однос на истиот месец од 2010 година. Споредено со претходниот месец од 2011 година, кога беа издадени 210 одобренја, има намалување за 9,1%.

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број на издадени одобренја за градење во август 2011 година, најголемиот дел од одобренјата - 149 (или 78%) се наменети за објекти од високоградба, 17 (или 8,9%) за објекти од нискоградба и 25 (или 13,1%) за објекти за реконструкција.

Анализирано по типови на инвеститори, во август 2011 година од вкупно 191 објект кај 140 (или 73,3%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 51 објект (или 26,7%) инвеститори се деловни субјекти.

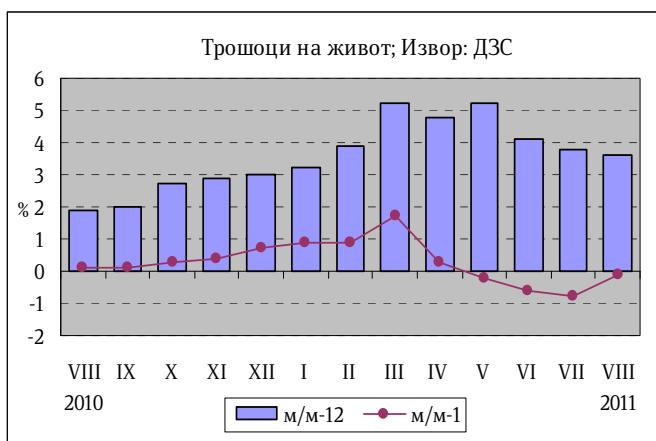
Во периодот од јануари-август 2011 година најмногу одобренја се издадени во Скопскиот регион и тоа вкупно 459 (29% од вкупно издадените одобренја), од кои за 305 одобренја инвеститори се физички лица, додека за 154 одобренја инвеститори се деловни субјекти.

Инфлација

Стапката на инфлација во август 2011 година, измерена според Индексот на трошоци на живот, изнесува 3,6% споредено со истиот месец претходната година. Имено, од јуни 2011 година се забележува процес на дезинфлација, односно надолен тренд на растот на цените, што е последица на движењето на цените за исхрана. Така, кумулативната стапка на инфлација (јануари – август) бележи благо надолно поместување и изнесува 4,2%.

Во август растот на цените во категоријата Исхрана изнесува 5,6% на годишна основа, придонесувајќи со 2,1

п.п. во општиот пораст на цените. Растот на цените за исхрана најмногу се

должи на растот на цените на производите од жито, растителните масти и месото. Раст на цените е забележан и кај категориите: Хигиена и здравје од 4,2%, Домување од 3,9%, Сообраќајни средства и услуги од 2,4%, Административни и финансиски услуги од 2,1%, Ресторани и хотели од 1,6%, Облека и обувки од 1,4% и Тутун и пијалаци од 1,2%. Пад е забележан кај цените во категоријата Култура и разонода од 1,7%.

Во август, споредено со претходниот месец, стапката на инфлација останува во негативната зона и изнесува -0,1%. Највисок пад на цените е регистриран во категоријата Исхрана од 0,5%, најмногу како резултат на намалените цени на овошјето за 14,6%, додека поумерен пад на цените е забележан за зеленчукот од 3,3%. Намалување на цените е регистрирано и во категориите Облека и обувки од 0,4% и Ресторани и хотели од 0,1%, додека во останатите категории цените останале непроменети односно се зголемени.

Цените на мало во август 2011 година се повисоки за 3,8% во однос на август 2010 година, додека споредено со претходниот месец цените на мало останале непроменети. Просечниот раст на цените на мало во периодот јануари – август изнесува 4,1%.

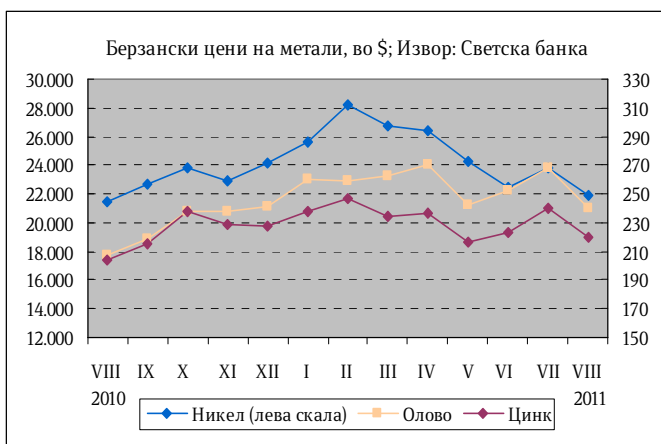
Берзански цени

Во август 2011 година цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи забележа намалување од 5,5% во однос на претходниот месец и достигна вредност од 110,1 долар за барел. Споредено со август 2010 година, цената на нафтата е повисока за дури 43,6%. Цената на природниот гас во август се намали за 3,3% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, на светските берзи во август се тргуваше со просечна цена од 21.845

долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен пад на цената од 8,4%. Споредено со август 2010 година цената на никелот е повисока за 2,0%. Имено, во август се забележува општо намалување на цените на металите и минералите од 4,4% на месечно ниво, што се должи на растечките грижи

за забавување на економскиот раст и соодветно на побарувачката за метали. Имено, намалување на цените во август се забележува за сите основни метали, при што оловото регистрираше месечен пад од 10,6%, цинкот од 8,3% и бакарот од 6,7%. Нагорниот тренд на цената на златото на светските берзи продолжи и во август, достигнувајќи рекордно ниво од 1.757 долари за унца (\$/toz), што претставува раст на цената од 11,8% во однос на јули.

Цената на житото, по падот во претходните два месеца, во август регистрира месечен раст од 7,6%, како резултат на одложената жетва во Европа и влошените изгледите за понудата на жито во САД.

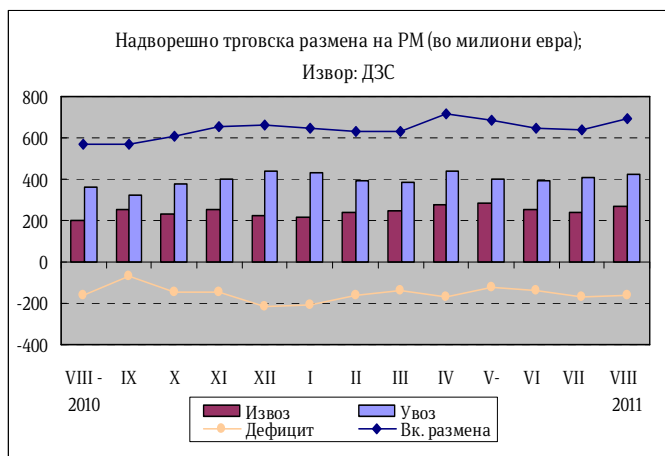
2. Надворешно трговска размена

Вкупната надворешнотрговска размена во првите осум месеци од 2011 година бележи висок раст од 28,5% во однос на истиот период претходната година, со истовремено зголемување на извозот и увозот на стоки.

Извоз

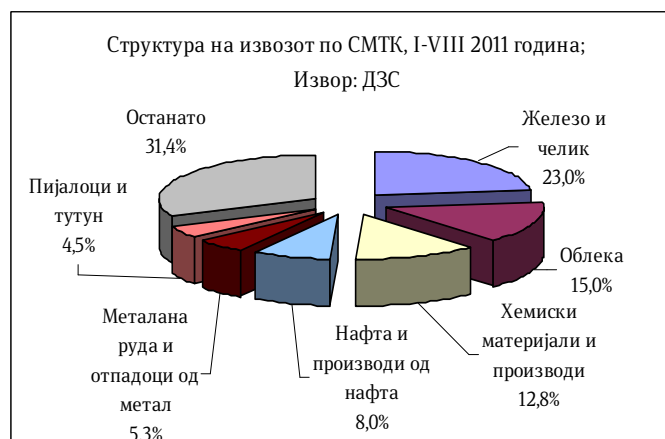
Анализирано на годишно ниво, во првите осум месеци од 2011 година извезените количини на стоки бележат раст од 3,5%, а нивната вредност изнесува 2.013,8 милиони евра, што претставува висок раст од 31,1% во однос на истиот период лани.

Анализирано на месечно ниво, во август 2011 година извозот се зголеми за 14,2% во однос на претходниот месец, што во најголем дел се должи на зголемениот извоз на хемиски производи и на нафта и производи од нафта. Сезонско прилагоденото движење на извозот во август бележи месечен раст од 33,7%, што укажува на негативно влијание на сезонскиот фактор (19,5 п.п.) врз извозот во овој месец.

Само во август 2011 година извезени се стоки во износ од 268,2 милиони евра, што претставува раст од 31,8% во однос на истиот месец минатата година.

Согласно променетата структура, најзастапени производи во извозот се: катализаторите на подлога со благородни метали како активна материја, фероникел, нафтени масла и масла добиени од битуменозни минерали, следуваат производите од железо и челик (топло и ладновалани производи), машка и женска облека, машини и апарати за филтрирање и пречистување на течности или гасови

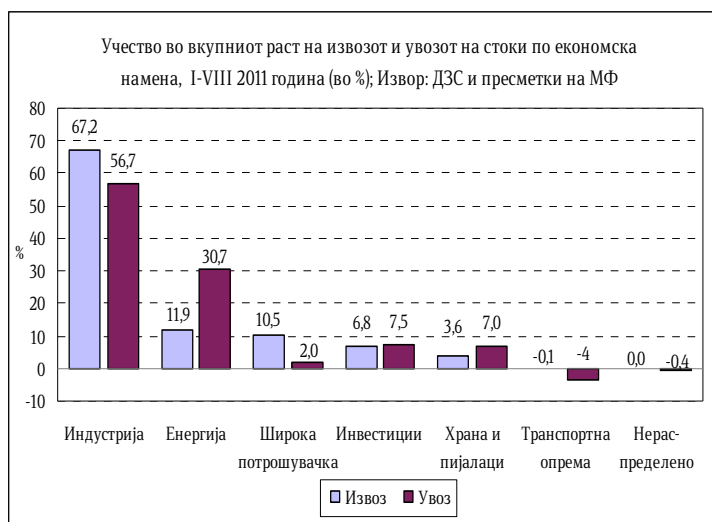

феросиликоманган, руди на олово и концентрати, феросилициум и др.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во првите осум месеци од 2011 година се: железо и челик со 23%, облека 15,4%, хемиски материи и производи 12,8%, нафта и производи од нафта 8%, метална руда и отпадоци од метал 5,3% и пијалаци и тутун 4,5%. Овие шест групи производи сочинуваат 69% од вкупниот извоз на државата.

Анализирано по економска намена, во првите осум месеци од 2011 година значителен раст на извозот е забележан кај индустриските производи (суровини и интермедијарни производи од нашата индустрија) за 42,9% (320,8 милиони евра) и кај производи за инвестиции -без транспортна опрема за 71,7% (32,6 милиони евра), споредено со истиот период лани.

Извозот на производите наменети за енергија и широка потрошувачка бележи раст од 56,8 и 50,2 милиони евра, односно 44,9% и 12,6%, соодветно.

Извозот на производите наменети за енергија и широка потрошувачка бележи раст од 56,8 и 50,2 милиони евра, односно 44,9% и 12,6%, соодветно.

Извоз на хемиски производи*)				
	I-VIII 2010	I-VIII 2011	Салдо	Стапки во%
.000 Т	16,5	16,5	0,0	0,0
Мил. ЕУР	67,5	257,6	190,1	281,6
Мил. \$	87,7	362,2	274,5	313,0

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I-VIII 2010	I-VIII 2011	Салдо	Стапки во%
.000 Т	14,4	18,2	3,8	26,4
Мил. ЕУР	31,5	54,2	22,7	72,1
Мил. \$	41,1	76,2	35,1	85,4

*)Претходни податоци

Увоз

Увезените количини на стоки во првите осум месеци од 2011 година се зголемени за 12%, а нивната вредност изнесува 3.279,7 милиони евра, што е висок раст од 27% во однос на јануари-август минатата година.

Само во август 2011 година увезени се стоки во износ од 425,9 милиони евра, што претставува пораст од 17,1% во однос на истиот месец лани. Анализирано на месечно ниво, во август 2011 година увозот се зголеми 4,9% во однос на претходниот месец и во најголем дел се должи на зголемениот увоз на моторни возила за превоз на 10 или повеќе лица (увозот на автобусите за Скопје). Сезонско прилагоденото движење на увозот во август бележи месечен раст од 9,4%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (4,8 п.п.) врз увозот во овој месец.

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-VIII 2010	I-VIII 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	215,1	252,5	37,4	17,4
Мил. ЕУР	108,6	160,7	52,1	48,0
Мил.\$	142,3	228,2	85,9	60,4

*)Претходни податоци

Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-VIII 2010	I-VIII 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	788,1	851,3	63,2	8,0
Мил. ЕУР	343,9	494,8	150,9	43,9
Мил.\$	449,5	700,1	250,6	55,8

*)Претходни податоци

Најзастапени производи во структурата на увозот се: нафтени масла добиени од битуменозни минерали, платина и легури од платина необработени или во прав, електрична енергија, топовалани плоснати производи во макари, други моторни возила за превоз на лица, благородни метали во колоидна состојба и нивни органски и неоргански соединенија, метални отпадоци, руди на никел и концентрати, лекови, бои и лакови и друго.

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) во првите осум месеци од 2011 година отпаѓа на: сурова нафта и производи од нафта (494,8 мил. евра, 15,1%), текстилни предива и слично (218,8 мил. евра, 6,7%), обоени метали (214 мил. евра, 6,5%), железо и челик (206,7 мил. евра, 6,3%), друмски возила (174,6 мил. евра, 5,3%), метална руда и отпадоци од метал (119,9 мил. евра, 3,7%), електрични машини-апарати и делови (118,3 мил. евра, 3,6%), електрична енергија (101 мил. евра, 3,1%) и друго.

Анализирано по економска намена во првите осум месеци од 2011 година, значителен раст на увозот е забележан кај индустриските суровини (производите наменети за индустрија) за 39,8% или 353 милиони евра и горива и мазива за 51,2% или 185,5 милиони евра во однос на истиот период лани. Потоа, раст забележаа и категориите производи за инвестиции (освен транспортна опрема) за 21% или 57 милиони евра, храна и пијалаци за 18,2% или 45 милиони евра.

Извоз на железо и челик *)				
	I-VIII 2010	I-VIII 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	465,4	529,7	64,3	13,8
Мил. ЕУР	357,3	462,9	105,6	29,6
Мил.\$	466,2	654,0	187,8	40,3

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-VIII 2010	I-VIII 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	386,9	389,5	2,6	0,7
Мил. ЕУР	174,2	206,7	32,5	18,7
Мил.\$	229,1	291,3	62,2	27,1

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Салдото на трговската размена во првите осум месеци од 2011 година изнесува 1.265,9 милиони евра, што претставува зголемување на дефицитот за 220 милиони евра во однос на истиот период претходната година. Дезагрегирано, зголемувањето на негативното салдо на размената е резултат на комбиниран ефект од: проширеното негативно салдо во размената со обоени метали, нафта и производи од нафта, електрична енергија, производи за боење и штавење, како и оствареното негативно салдо на размената со метална руда и метални отпадоци, наспроти позитивното салдо лани.

Во спротивна насока дејствуваше проширеното позитивно салдо во размената кај хемиски материи и производи, железо и челик, облека, овошје и зеленчук, како и стеснувањето на негативното салдо во размената на друмски возила, канцелариски машини за АОП и друго. Ваквите движења во периодот

јануари-август 2011 година придонесоа степенот на покриеност на увозот со извоз, кој изнесува 61,4%, да се подобри за 2 п.п. во однос на истиот период од претходната година.

Анализирано според економските групации на земјите во првите осум месеци од 2011 година, извозот во ЕУ, ЕФТА и земјите во развој продолжи да расте (значително подобро движење забележува извозот во Русија 75,7%, Кина 34,9% и Западен Балкан 17,7%).

Во првите осум месеци од 2011 година, при значително подобрена трговска размена со Европската унија (ЕУ 27) во однос на јануари-август претходната година за 31,9%, учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување 1,4 п.п. и изнесува 56,5%, при што извозот на стоки учествува со 60,5%, а увозот на стоки со 54,1%.

Како резултат на структурните промени во размената со странство, во првата половина од 2011 година, 47,8% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Русија и Велика Британија, а потоа следуваат, Грција, Турција, Кина, Србија, Италија, Бугарија, Швајцарија и други. Суфицит е остварен во размената со Косово, Германија, Албанија, Црна Гора, Холандија, Хрватска и други.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 69,7% од надворешно-трговската размена во првите осум месеци од 2011 година е реализирана во евра, што во однос на истиот период 2010 година претставува намалување од 3,5 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 76,7% и 65,3%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е пониска за 0,6 п.п., а намалувањето на застапеноста кај увозот изнесува 5,4 п.п. во однос на првите осум месеци од 2010 година. Намалувањето на структурното учество на еврото во увозот се должи на зголемениот увоз од Велика Британија изразен во фунти со учество од 8,3% во валутната структура на увозот.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ												
увоз	I-VIII 2010					I-VIII 2011					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари		
ЕУР	1.944	1.821.207.034	61,4844	111.975.821.761	70,7	2.017	2.150.022.291	61,5406	132.313.661.802	65,3	328.815.257	18,1
УСД	1.641	834.937.297	46,7844	39.062.040.478	24,7	2.004	1.180.378.787	43,6649	51.541.121.696	25,4	345.441.490	41,4
ГБП	2	82.810.437	71,5267	5.923.157.262	3,7	2	237.826.897	70,6294	16.797.571.009	8,3	155.016.460	187,2
ЕУР+УСД+ГБП	3.587			156.961.019.501	95,4	4.023			200.652.354.507	99,0		
вк извоз:	3.598			158.397.005.339	100,0	4.030			202.633.213.608	100,0		27,9

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

3. Фискален сектор

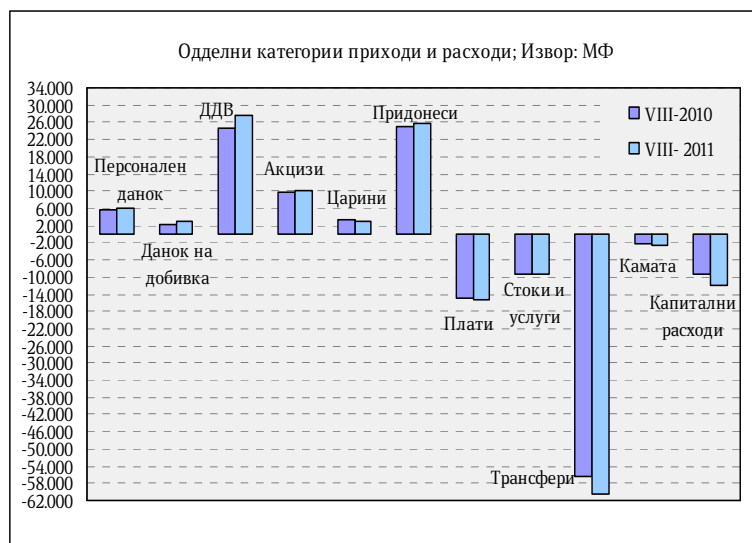
Буџетски приходи

Во периодот јануари-август 2011 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 90.279 милиони денари, односно 19,8% од БДП, што претставува поголемо остварување за 3,9% во однос на 2010 година.

Даночните приходи за овие осум месеци се реализирани во износ од 50.973 милиони денари, односно 11,2% од БДП и во однос на истиот период 2010 година се зголемени за 6,8%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 27.517 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во 2011 година е доминантно и изнесува 54,0%. Акцизите се остварени во износ од 9.916 милиони денари (учество од 19,5% во даночните приходи). Така, од овие два даноци се остварени приходи од 37.433 милиони денари, односно речиси 3/4 од вкупните даночни приходи, односно 73,4% (8,2% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 39.785 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 12.268 милиони денари.

Структурата на прометот во земјата укажува дека прометот со добра и услуги кои се оданочуваат со општа даночна стапка од 18% е зголемен за 13,6%, а прометот кој се оданочува со бенефицирана даночна стапка од 5% е зголемен за 13%. Набљудувано по одделни категории на даноци, приходите од персоналниот данок се остварени во износ од 6.056 милиони денари и се зголемени за 8% на годишна основа. Споредено со 2010 година приходите од данокот од добивка забележаа раст од 20,7%, што главно е резултат на пораст на доплатите по Годишните даночни биланси, како и пораст

на данокот наплатен по основ на исплатена дивиденда и друга распределба од добивката (за одбележување е фактот дека данокот на добивка бележи повисоки остварувања во однос на вкупниот план за анализираниот период за 15,9%). Приходите од ДДВ забележаа раст од 10,8%, додека акцизите забележаа поумерен раст, односно поголемо остварување за 2,8%. Приходите од царина беа остварени во износ од 2.441 милиони денари и забележаа намалување од 24,4%.

Неданочните приходи се намалени за 1,8% во однос на истиот период 2010 година, односно беа остварени во износ од 8.801 милиони денари (во овие приходи се приходите од административни такси, патарини и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 3.121 милиони денари, што претставува зголемување за 4,4% во однос на истиот период претходната година.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 25.790 милиони денари, што е повеќе за 2,8% споредено со истиот период од 2010 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско осигурување од 2,9%, кај придонесите за здравствено осигурување од 2,7%, а кај придонесите за вработување од 2,6%.

Буџетски расходи

Во периодот јануари-август 2011 година вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 99.504 милиони денари, односно 21,9% од БДП, што е повеќе за 7,8% во однос на 2010 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 87.676 милиони денари учествуваа со 88,1% (со учество од 19,3% во БДП) и се зголемени за 5,6% во однос на истите осум месеци 2010 година, додека капиталните расходи кои изнесуваа 11.828 милиони денари, забележаа учество во вкупните расходи од 11,9% и се зголемени за 26,8% во споредба со истиот период лани.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 60.518 милиони денари, а втори по големина се платите и надоместоците со 15.425 милиони денари. Во вкупните расходи на Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 15,5% и во однос на 2010 година се зголемени за 2,1%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 9.278 милиони денари и споредено со истиот период од 2010 година се зголемени за 1%.

Трансферите забележаа зголемување од 7% споредено со 2010 година и истите учествуваа со 60,8% во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 44.237 милиони денари, со раст од 4,6% и учество со 44,5% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери. Тие изнесуваа 25.813 милиони денари, забележаа зголемување од 3,8%, споредено со истиот период 2010 година и претставуваат 25,9% од вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 15,8%, односно забележаа зголемување од 16,8%, споредено со истиот период 2010 година.

Каматите се реализирани во износ од 2.455 милиони денари, што е повеќе за 13,8% во споредба со истиот период 2010 година. Ваквото зголемување е главно поради исплата на доспеани обврски за камати од задолжување кон странство. Трошоците за камати од домашно задолжување беа зголемени за 13,8%, додека за странство беа зголемени за 13,7%.

Буџетско салдо

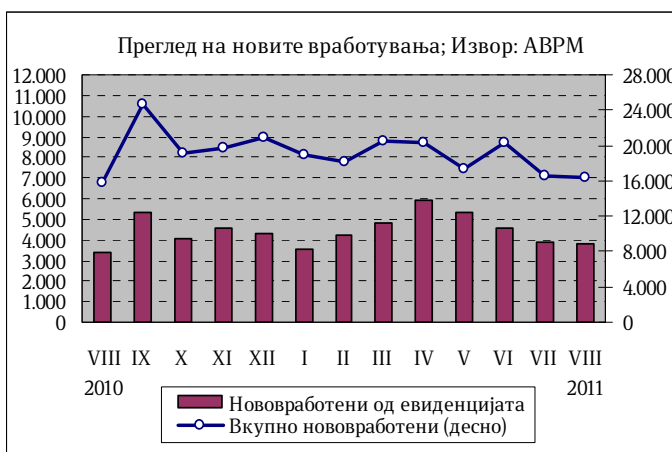
Во периодот јануари-август 2011 година остварен е дефицит во Буџетот на Република Македонија од 9.225 милиони денари, што претставува 2% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 6.584 милиони денари и претставува 1,4% од БДП.

4. Социјален сектор

Број на нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ

Во периодот јануари-август 2011 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 148.441 нови засновани работни односи. Од вкупниот број нововработени, 37,2% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење на сезонски работи. Споредено со истиот период од 2010 година бројот на засновани нови работни односи е поголем за 0,2%.

Во текот на месец август засновани се 16.430 нови работни односи, од кои 23,1% се од евиденцијата на невработени. Одливот на лица од Регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во август изнесува 12.723, од кои 29,1% претставуваат нови засновани работни односи. Во август во Агенцијата регистриран е прилив од 9.572 лица, од кои 46,3% се лица на кои им престанал работниот однос. Резултатот е намалување на невработеноста за 3.151 лице, односно за 1% во однос на претходниот месец. Така, во август 2011 година бројот на невработени лица изнесува 303.906. Споредено со истиот месец од 2010 година, бројот на невработени лица е намален за 6,8%.

Најголем дел од невработените, односно 65,9% се од урбани средини (градско население), а 57,5% се мажи. Анализирани според степенот на образование поголемиот дел, односно 51,7% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, додека само 8,7% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасни групи, најголемиот дел или 57,2% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 49% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 29,6% чекаат вработување 8 и повеќе години.

Плати

Согласно објавените податоци на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во јули 2011 година изнесува

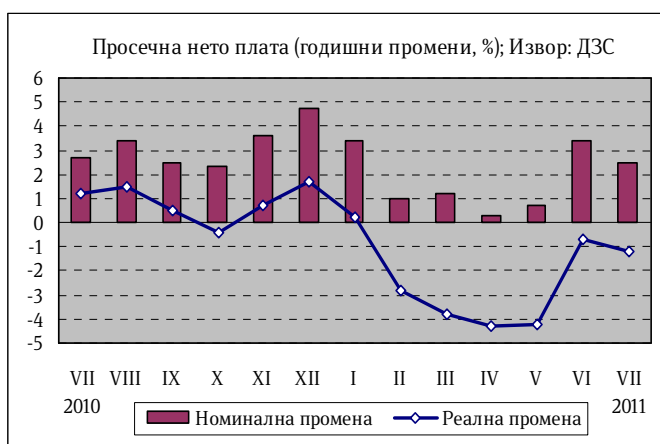
30.528 денари, додека просечната месечна исплатена нето плата изнесува 20.813 денари¹.

Просечната бруто плата во јули 2011 во однос на јуни 2011 номинално е пониска за 1,5%, а просечната нето плата во истиот период номинално е пониска за 1,4%. Реално, истите се пониски за 0,7%.

Просечната месечна нето плата во јули 2011 година споредена со истиот месец од 2010 година бележи номинален раст од 2,5%, додека реално истата е пониска за 1,2%. Просечната бруто плата по вработен во однос на јули 2010 година номинално е повисока за 2,4%, додека реално истата бележи пад од 1,4%.

Кумулативно, во периодот јануари-јули 2011 година просечната нето плата бележи номинален раст од 1,8%, додека реално истата е пониска за 2,4%. Во истиот период, просечната бруто плата бележи номинален раст од 1,6%, а реално истата е пониска за 2,6%.

Највисок раст на просечната месечна бруто плата по вработен во јули 2011 година во однос на јули 2010 година, е забележан во дејностите Други услужни дејности (38,1%), Дејности во врска со недвижен имот (13,7%) и Транспорт и складирање (11,8%). Највисок раст на просечната месечна нето плата по вработен во јули 2011 година во однос на јули 2010 година, е забележан во дејностите Други услужни дејности (41,4%), Транспорт и складирање (13,0%) и Стручни, научни и технички дејности (12,4%).

Раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во јули 2011 година во однос на јуни 2011 година е забележан во дејностите Стручни, научни и технички дејности (8,4% бруто плата и 11,1% нето плата), Дејности во врска со недвижен имот (6,5% бруто плата и 6,5% нето плата) и Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли (2,3% бруто плата и 3,4% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во јули 2011 година изнесува 2,2%, и во споредба со истиот месец од претходната година е намален за 0,4 п.п., додека во однос на јуни 2011 година процентот на вработени кои не примиле плата е помал за 0,3 п.п..

Пензии

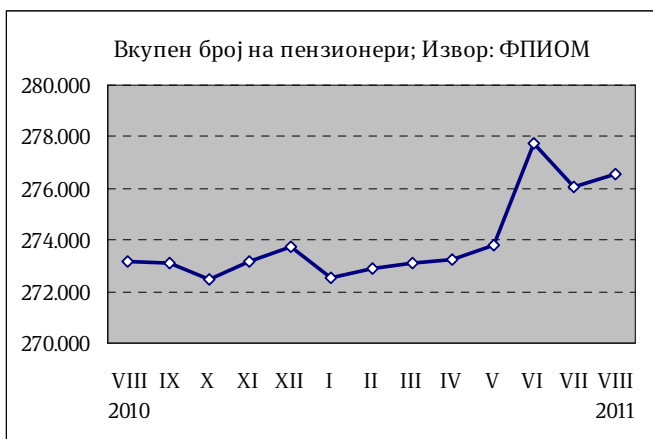
Во август 2011 година во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 276.545 пензионери, што претставува зголемување од 1,2% во

¹ Државниот завод за статистика на почетокот на оваа година ја примени новата Национална класификација на дејностите (НДК Рев.2) за прибирање и обработка на податоците на просечната месечна исплатена бруто и нето плата

однос на истиот месец од 2010 година. Во однос на јули 2011 година бројот на корисници на пензија е поголем за 495 лица. Од вкупниот број на пензионери 55,4% се корисници на старосна пензија, 27,5% на семејна пензија и 17% на инвалидска пензија.

За исплата на пензии во август 2011 година потрошени се 2.828,42 милиони денари, што претставува 51,2% од вкупните социјални трансфери².

Просечната пензија во август 2011 година изнесува 10.345 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 1,9%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во јули 2011 година (последни расположиви податоци) изнесува 49,8%.

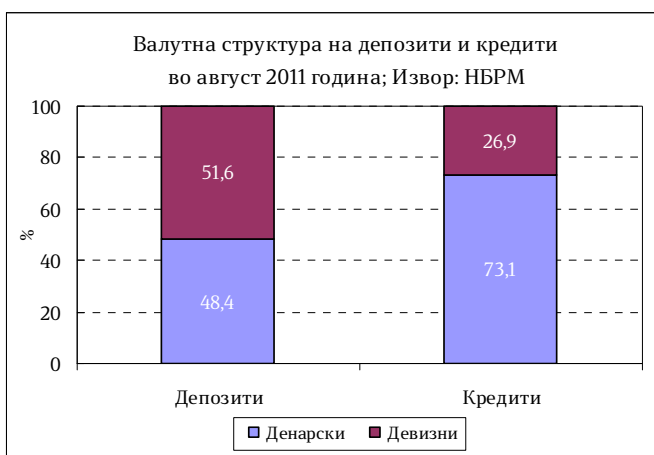
5. Монетарен сектор

Примарни пари

Во август 2011 година примарните пари³ забележаа раст од 6,1% на годишна основа, во услови на пораст на готовите пари во оптек од 7,8% и раст на вкупните ликвидни средства на банките од 4,9%.

На месечна основа, примарните пари забележаа пад од 0,1% (наспроти растот од 3,7% минатиот месец), како резултат на падот на готовите пари во оптек од 2,7%. Вкупната ликвидност на банките бележи раст од 1,9%.

Народната банка на Република Македонија во август 2011 година ја задржа каматната стапка на благајничките записи непроменета, односно на ниво од 4%. Исто така, каматната стапка на расположливите кредитите преку ноќ се задржа на ниво од 5,5%.

² Категоријата социјални трансфери опфаќа пензии, паричен надоместок во случај на невработеност, социјални помошти и расходите за здравствената заштита

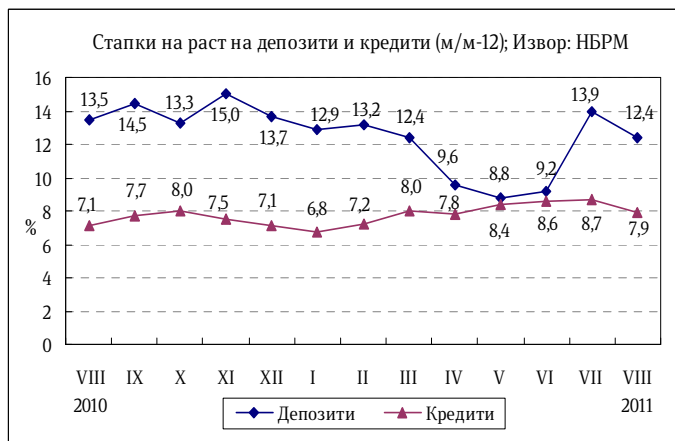
³ Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките⁴ во август 2011 година забележа месечен раст од 0,9%, во кој депозитите на приватните претпријатија придонесоа со 0,6 п.п.. Тие забележаа месечен раст од 2,3% додека депозитите на домаќинствата се зголемија за 0,4%. Од валутен аспект, денарските депозити забележаа раст од 1,2%, додека депозитите во странска валута се зголемија за 0,6%. Со тоа денарските депозити остварија доминантен придонес во месечниот раст на депозитите.

Вкупните депозити на годишна основа се зголемија за 12,4%, водени од растот на депозитите на домаќинствата кои остварија пораст од 13,8% и со тоа придонесоа во растот на вкупните депозити со 9,3 п.п. Депозитите на приватните претпријатија се повисоки за 13%.

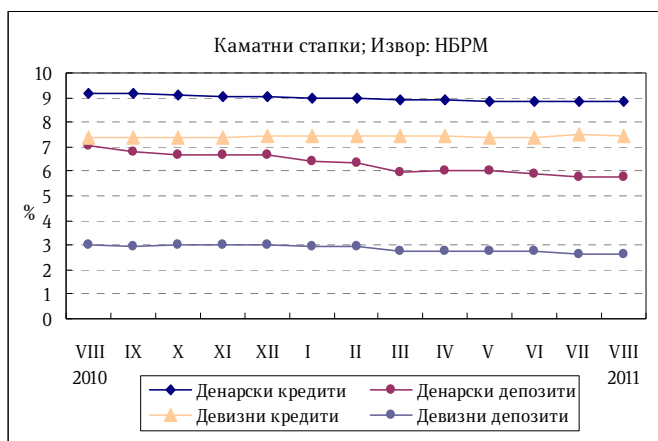
Анализирано според валутата, денарските депозити забележаа раст од 14,1% на годишна основа, а девизните депозити се зголемија за 11%. Според рочноста, долгорочните депозити бележат висок раст од 35,7% а краткорочните депозити се повисоки за 9% на годишна основа.

Кредити на банките

Во август 2011 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор на месечна основа се зголемија за 0,1%. Според валутната структура, кредитниот раст беше целосно воден од кредитите во странска валута, кои се зголемија за 1,6%, додека денарските кредити забележаа пад од 0,5%. Според секторската анализа, кредитите кон приватните претпријатија бележат пад од 0,3% во однос на претходниот месец, додека кредитите кон домаќинствата се повисоки за 0,7%.

На годишна основа, стапката на раст на кредитите изнесува 7,9%. Од секторски аспект, доминантен придонес од 5 п.п. во растот на вкупните кредити има кредитирањето на приватните претпријатија, кое е повисоко за 8,3%. Растот на кредитите кон домаќинствата во август изнесува 7,5%.

⁴ Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата

Од валутен аспект, денарските кредити бележат годишен раст од 2,7%, додека кредитите во странска валута регистрираат висок раст од 25,2%. Од аспект на рочноста пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 15,2%, додека краткорочните кредити се пониски за 4,3%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во август 2011 година, каматните стапки на депозитните банки се задржаа на исто ниво од претходниот месец. Имено, каматната стапка на денарските кредити, која ги опфаќа каматните стапки на денарските кредити без валутна клаузула и на денарските кредити со валутна клаузула, изнесува 8,8%, што на годишна основа претставува пад од 0,3 п.п. Пасивната денарска стапка, која ги опфаќа каматните стапки на денарските депозити без валутна клаузула и на денарските депозити со валутна клаузула, изнесува 5,8%, што во однос на август 2010 година претставува намалување од 1,2 п.п.

Каматна стапка на девизните кредити изнесува 7,4% и е повисока за 0,1 п.п. на годишно ниво. Каматната стапка на девизните депозити изнесува 2,7%, што претставува намалување од 0,4 п.п. во однос на август 2010.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на август 2011 година изнесуваа 1.843,5 милиони евра и во однос на претходниот месец се пониски за 32,1 милион евра, додека во однос на август 2010 година девизните резерви се повисоки за 124,8 милиони евра.